

пов'язану з рекламою, прогнозом продажів, дослідженням ринку. Витрати на маркетингові дослідження відображаються на рахунку 93 «Витрати на збут» [3].

З прийняттям того чи іншого управлінського рішення виникають релевантні витрати та одразу альтернативні витрати [4]. Виходить, що під час прийняття управлінського рішення необхідно визначитися з обсягом релевантних витрат наприклад, по трьом основним альтернативним проектам, врахувати майбутні отримані доходи та упущені вигоди від кожного проекту.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. и др. Бухгалтерський управлінський облік. – ПП" Рута", 2002.
2. Козик В. В. Організаційна структура промислового підприємства, орієнтованого на стійкий розвиток //Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – №. 1. – С. 6.
3. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”. Мінфін України “Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” № 318 від 31. 12. 1999 р. : прийнятий Міністерством Фінансів України 14. серп. 2013 р. – Київ : Велес, 2013. – 18 с. – (Серія видань “Офіційний документ”).
4. Нападовська Л. В. Управлінський облік //К.: Книга. – 2004. – Т. 544. – С. 5.

УДК 657.6

Марушко Н.С.

*к.е.н, доцент кафедри фінансів та обліку
Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

ФІНАНСОВІ РЕЗЕРВИ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТРОЛЬНО - АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ: ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ

Процеси глобалізації економічної системи України вимагають постійного моніторингу та оцінки зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємства. Ефективність діяльності підприємства тісно пов'язана з ризиками та методами їх нейтралізації. Тому на сьогодні виникає необхідність формування такого механізму забезпечення ефективної діяльності підприємства, який повинен враховувати альтернативні напрями розвитку економічної системи та впливу ризиків. Одним з дієвих інструментів нейтралізації ризиків є резервування.

Існує багато досліджень впливу фінансових, товарних, валютних та інших ризиків на показники фінансово-господарської діяльності підприємства, які в цілому побудовані на перейнятті світового досвіду. Проте, практична цінність використання світового досвіду методів регулювання ризиків на українських підприємствах потребує врахування особливостей ведення бізнесу та визначає нові вектори механізмів їх регулювання.

Оцінка досліджень понятійного апарату терміну «резерв» показує, що його тлумачення є багатогранне, кожен з авторів в наукових дослідженнях та й в практичній діяльності намагається розкрити його значення у відповідності до специфіки галузі знань, в практичній діяльності при реалізації облікових, аналітичних, контрольних завдань.

Поняття «резерв» походить від французького *reserve*, що в перекладі означає «запас», або від латинського *reserve* – «зберігати» [3].

Великий економічний словник дає більш ґрунтовне визначення резерву, зазначаючи, що це запас чого-небудь на випадок потреби: «відокремлена частина активів, яка концентрується в резервних (страхових) фондах, - як централізованих, так і децентралізованих - і призначається для покриття непередбачених потреб, витрат для перестраховування ризиків» [1].

Таким чином, резервами вважаються запаси ресурсів, які необхідні для безперервної діяльності підприємства. Вони створюються з метою цільового використання на випадок їх необхідності. Резерви можуть бути представлені не тільки в грошових еквівалентах, а й в конкретних матеріально-технічних засобах процесу виробництва, набуваючи форми резервних (страхових) запасів сировини, матеріалів, палива і напівфабрикатів, резервного обладнання, вільних виробничих площ і потужностей. Ці резерви залучаються до виробництва при порушенні графіків постачань засобів і предметів праці, зміни асортименту продукції, понаднормативних витратах сировини, матеріалів і палива.

У ширшому значенні резервами вважаються невикористані можливості підвищення ефективності виробництва. Такого поняття «резерви» дотримуються багато авторів [3, 4]. Визначення резервів та виявлення напрямів їх мобілізації є одним з головних завдань економічного аналізу діяльності всіх господарських ланок. Із цього виходить, що резерви як запаси і як можливості підвищення ефективності виробництва - різні поняття.

Резервування для цілей обліку, аналізу та контролю розглядаються як запаси ресурсів, що необхідні для безперервної господарської діяльності та невикористані можливості підвищення ефективності виробництва [3].

Найбільш повним, на сьогодні, є дослідження сутності резервів з позиції формування обліково-аналітичного забезпечення, зміст якого проявляється в том у, що резерви – це так звана «подушка безпеки» на випадок непередбачуваних обставин [2]. Разом з тим, вивчення та класифікація видів резервів проведено багатьма науковцями [1-4]. Підсумовуючи їх напрацювання, зазначимо, що більшість виділяють такі їх види – внутрішньогосподарські, виробничі, матеріальні, фінансові, страхові.

В рамках нашого дослідження зосередимося на фінансовому резерві, який розглядається як грошові ресурси, вільно зарезервовані підприємствами та господарськими організаціями (об'єднаннями, товариствами, державою, органами управління галузями народного господарства) для забезпечення непередбачених витрат та спеціальних потреб.

Окремим видом автори виділяють страхові резерви – грошові фонди, що формуються страховими організаціями з метою забезпечення виплат страхового відшкодування та страхових сум [4].

Фінансові резерви складають предмет економічної інформації, яка формується в управлінському обліку. Фінансові резерви є предметом облікової політики підприємства, яка абсолютно залежить від волі власника або його представника, не впливають на юридичну оцінку прав і зобов'язань та покликані регулювати вплив тих або інших фактів господарського життя на реальну оцінку активів, капіталу і зобов'язань та фінансовий результат [4].

За економічною суттю фінансові резерви – це способи й форми створення та використання фондів фінансових ресурсів для фінансування заходів із локалізації впливу непередбачуваних обставин і підтримки високого рівня виробництва та суспільного добробуту громадян [3].

Фінансові резерви, на наш погляд, - це джерело компенсації ризикових наслідків фінансово-господарської діяльності для забезпечення стійкості підприємства, формування яких здійснюється з витрат підприємства, які будуть визнані в майбутньому за оцінками реалізації наслідків ризиків фінансово-господарської діяльності підприємства.

Формування фінансових резервів, як фундаменту стійкого розвитку підприємства, дозволить не тільки нейтралізувати негативні наслідки ризикових ситуацій, а й визначати перспективи розвитку підприємства, підвищувати його інвестиційну привабливість та ринкову вартість. Проте, необхідність управління фінансовими резервами вимагає удосконалення теоретико-методологічних положення обліково-аналітичного та контрольного забезпечення фінансових резервів підприємства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Большой бухгалтерский словарь/ Под.ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
2. Крутова А. С. Обліково-аналітичне забезпечення управління резервами як джерелами покриття ризиків / А. С. Крутова, Т. О. Тарасова // Економічний простір. - 2016. - № 115. - С. 212-224. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escpros_2016_115_21.
3. Нежива М.О. Передумови формування фінансових резервів / М.О. Нежива // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». – Чернігів, 2013. – № 1. – С. 269-275 (фахове видання, E-library).
4. Пархомчук О. О. Резерви та їх значення для організації обліку: сутність і поняття / О. О. Пархомчук // Міжнародний збірник наукових праць. – Житомир, 2010. – № 3(18). – С. 274-283.